

Het kranige Mariakerke

Mariakerke, die een heel oude geschiedenis heeft, heette in vroegere eeuwen *Onze-Lieve-Vrouw ter Streep*. Weliswaar had het steeds in de schaduw van Oostende geleefd, al had het een zeer grote oppervlakte. Op 1 juli 1899, dus volgende week precies 100 jaar geleden, werd de zelfstandige gemeente Mariakerke tussen Oostende en Stene verdeeld.

Tot 19 juli 1877 kwam de grens van de gemeente Mariakerke bijna tot aan het Gemeenteplein, nu Leopold I-plein. Heel de rechterzijde van de Torhoutsesteenweg was Mariakerks domein. Met een gedeeltelijke annexatie werd het grondgebied gelegen tussen de Parijsstraat, Gemeenteplein, Petit Paris, rechterkant Nieuwpoortsesteenweg tot aan de Noordlaan bij Oostende gevoegd. Zo behoorden het Koninklijk Chalet, de hippodroom Wellington en het kerkhof tot Oostende.

Gedurende een 20-tal jaar stelde men toen heel wat belang in de badplaats Mariakerke, die oostelijk aan Oostende en westelijk nog aan de oude gemeente zelf behoorde. Koning Leopold II wist de Engelse nitraatkoning North voor deze zaak te interesseren.

Geleidelijk kwam Mariakerke tot ontwikkeling en werden er vele villa's gebouwd. Er zou zelfs een casino komen. Maar toen North in 1896 op 55-jarige leeftijd stierf, werd aan de vele nog niet uitgevoerde plannen verzaakt.

Administratie

Inmiddels was de fusieprocedure om Mariakerke bij Oostende en Stene te voegen op gang gebracht. Al loopt het raderwerk van de administratie langzaam, toch kwam het in 1899 zover. Het besluit verscheen op 8 juli in het Belgisch Staatsblad, met daarbij vermeld dat Mariakerke vanaf 1 juli ontbonden werd. Tijdens de gemeenteraadszitting van

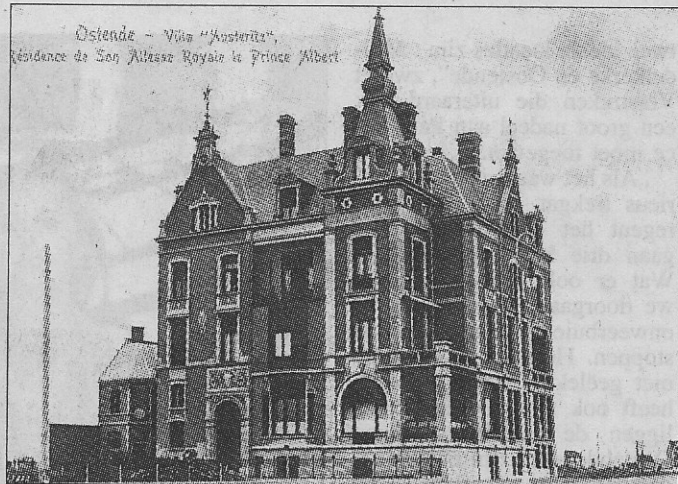
19 juli las men een brief van de gouverneur voor, gedateerd van 18 juli, waarbij hij liet weten dat men het nodige moest doen om de gemeentelijke administratie van Mariakerke vanaf die dag over te nemen. Zo komt het dat volgens de wet Mariakerke op 1 juli ontbonden werd, maar dat het besluit pas op 18 juli uitgevoerd werd.

Een laatste geboorte was er nog op 17 juli aangegeven en werd dus officieel ingeschreven in het bevolkingsregister. Het kind heette Oscar Vantigham. De laatste van alle Mariakerkenaars werd dus op 17 juli 1899 geboren. Hij werd later een gekende figuur langs de kaai en in de garnaal mijn.

Vele wijpjes

Talrijke kleine wijken waren er in het Mariakerke van de vorige eeuw. We vermelden *Het Dorp*, het oudste gedeelte waar het typische Duinenkerkje in de Dorpsstraat staat. De wijk *Albertus* of *Mariakerke-bad*, *De Sterre*, naar de naam van een herberg in de omgeving van de Stationstraat—nu de Aartshertogstraat—waar een halte was van een stoomtram. In herinnering aan die wijk kent men nu nog de *Sterrestraat* op Mariakerke.

Ter hoogte van de huidige Stuiverstraat had men in de richting van de duinen, een herberg *In den laetsten Stuyver*. Toen die verdwenen was, kwam daar later, tegenover de Nieuwpoortsesteenweg, de boerderij van Tournoy, die eveneens een steenbakkerij

Villa Austeritz aan de Northlaan, waar prinses Marie-José in 1906 geboren is.

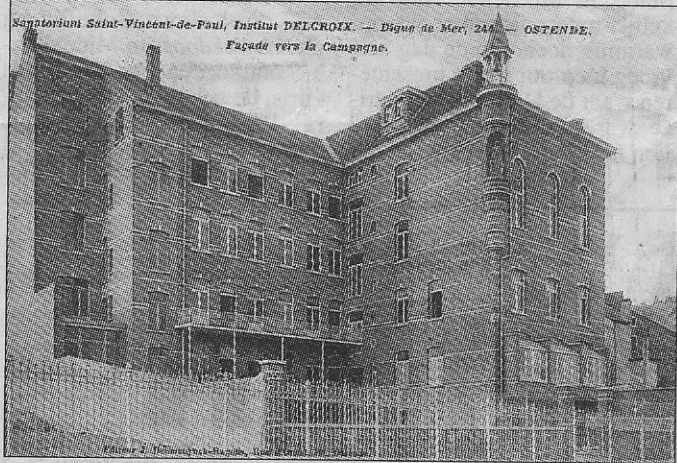
Het Duinenkerkje aan de Dorpsstraat, waar burgemeester Seruys en James Ensor begraven liggen.

tussen de Plakkersstraat en Steenbakersstraat bezat. Langs de boerderij liep een straat die Polderstraat heette. Deze straat is als dusdanig verdwenen en dient nu als toegang tot de oude stallingen van het hippodroom.

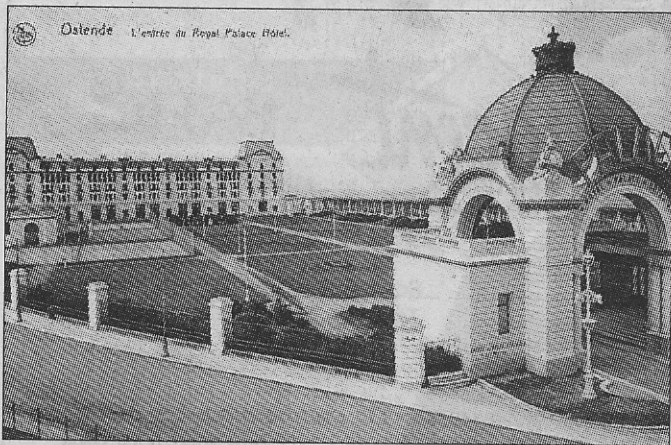
Een andere herberg was *In de vier Wegen*. De Zuidstraat was aan de overzijde gelegen, welke later de naam van Stuiverstraat kreeg. Zo werd ook de Hoogstraat in Steenbakersstraat omgedoopt en het slop dat er nu nog nabij gelegen is, heette toen officieel *Straatje zonder einde*. Maar aangezien Oostende ook al zo'n straatnaam had, verdween die naam ingevolge de fusie. Al 100 jaar draagt dit slop geen naam meer, zodat men het nu *Slop zonder naam* noemt.

wanneer jongeren naar Bredene moesten gaan loten. Het ging zelfs zo ver dat de rijks-wacht hen in groep heen- en terugbracht.

De laatste burgemeester van Mariakerke was Leopold Paschijn. Op 18 januari 1896 vormde zich aan de herberg *Den Haan* op de Torhoutsesteenweg een mooie ruitersloot om de burgemeester plechtig te ontvangen. Later werd er een straat naar deze laatste burgemeester genoemd: *De Passchijnstraat*.

Het vooroorlogse Instituut Delcroix, een befaamd sanatorium aan de zeedijk.

Het reuzegroot Royal Palace Hotel tussen zeedijk en Hippodrom, vernield in 1944.

Een begrip

Toen de fusie in 1899 er helemaal door was, moest de gemeenteraad van Oostende gedeeltelijk herkozen worden. Er kwam een lijst voor de Mariakerkse Belangen op. Ze werd verslagen. Er werd zelfs klacht ingediend, maar ze haalde geen gelijk.

Echte Mariakerkenaars

De wijk *Het Kroontje* met vele schamele arbeiderswoningen was gelegen waar men nu het Mac Leodplein kent. Het grensde aan de gemeente Steene. Het huidige Westerkwartier was in vroegere eeuwen de zelfstandige parochie van Sint-Katharina. Meer dan waarschijnlijk stond het kerkje in de onmiddellijke omgeving van het Gerechtsplein.

Als de mensen nu over Mariakerke spreken, denken ze enkel aan het gedeelte dat voorbij het kerkhof en het hippodroom ligt. Dat omvat Mariakerke-bad, Mariakerkedorp, Boxegem en de Nieuwe Koerswijk. De andere wijken zijn volledig met het Oostendse stads gedeelte samengevloeid.

Mariakerke heeft het nooit kunnen vergeten dat het door Oostende ingelijfd werd. De oude inwoners, die zich zelf steeds als *echte Mariakerkenaars* bestempelen, hadden in de vorige eeuw al de reputatie niet gemakkelijk te zijn. Zo kwam het tot vechtpartijen

Het is dan ook niet te verwonderen dat toen ASO in 1933 het nieuwe voetbalterrein in het Albertpark op Mariakerke inwijdde, deze door de oude Mariakerkenaars met open armen werd ontvangen en ASO hun ploeg werd.

In ieder geval blijft Mariakerke ook voor vele Oostendenaars een begrip. Vooral het poëtisch gedeelte met het oude dorpskerkje achter de duinen, waar James Ensor begraven ligt. Dat enig mooie hoekje van Mariakerke is wel scherp contrasterend met de lawaaiërië luchthaven, of het ruimoerige KVO-terrein.

Wat was nog al niet op Mariakerks grondgebied gelegen? Even losweg opsommen: het reuzegroot Royal Palace Hotel met 400 kamers, een paardenkoers, een trainingspiste, kinderkolonies, kuuroorden die met zeewater werkten, tennisterreinen, hockeyterrein, voetbalterrein van de Vlaamse voetbalbond, de dancing *Californië* met zijn onopgehelderde moord...